

JUSTIȚIA ÎN CALITATE DE OBIECT AL DENUNȚĂRII FALSE ȘI AL DECLARAȚIEI MINCINOASE

Anastasia GÎRLEA,
doctorandă

ный учебник общей теории права в связи с теорией государства. Ярославль, 1919, с.90.

14. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 95.

15. Хвостов В.М. *Общая теория права*. Санкт Петербург, Москва, Варшава, Вильнюс, 1914, с. 15.

16. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 95.

17. Фабер И.Е., Ржевский В.А. *Вопросы теории советского конституционного права*. Вып. 2, Саратов, 1967, с. 88.

18. Манов Г.Н., *Признаки государства: Новое прочтение*. Политические проблемы теории государства, Москва, 1993, с. 42.

19. Чиркин В.Е. *Элементы сравнительного государственоведения*. Москва, 1994, с. 16.

20. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 95-96.

21. Ковалев Д.А. *Функция, задачи, компетенция и правоспособность государственного органа*. В журнале: Правоведение, 1985, № 4.

22. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 96.

23. *Ibidem*, p. 97.

24. *Ibidem*, p. 98.

25. Ушаков А.Ф. *Государство в системе международно-правового регулирования*. Уч. пособие, Москва, 1997, с. 14-15.

26. *Ibidem*, p.16.

27. Gheorghe Avornic. *Tratat de teoria generală a dreptului*, vol. I, Chișinău, 2009, p. 247.

28. Н. И. Матузов, А. В. Малько. *Политология для юристов*. Москва, 2002, с. 64.

29. Л. А. Морозова. *Общая теория права*. Москва: Эксмо, 2010, с. 77.

Activitatea normală a organelor de drept și atingerea obiectivelor nemijlocite urmărite de justiție se realizează, în mare parte, prin mijloace de drept penal. În scopul luptei împotriva atentelor la interesele justiției, legea penală prevede un compartiment (capitol) aparte, intitulat *infracțiuni contra justiției* [1]. Printre frecvențele atentate social-periculoase, care pun în pericol valorile ocrotite de dreptul penal în domeniul realizării actului de justiție, se impun, în special, *denunțarea falsă și declarația mincinoasă*.

Pentru clarificarea esenței denunțării false și a declarației mincinoase, stabilirea obiectului acestor infracțiuni are o importanță deosebită. Totodată, stabilirea obiectului infracțiunii constituie o condiție obligatorie a aplicării corecte a legii penale, a calificării faptelor social-periculoase săvârșite de către persoană. Problema obiectului infracțiunii este nu mai puțin importantă și nu mai puțin profundă, din punct de vedere filosofic, decât cea a vinovăției și cea a cauzalității [2].

Știința dreptului penal recunoaște în calitate de obiect al infracțiunii relațiile sociale protejate prin intermediul legii penale. Opi-

nia asupra obiectului infracțiunii ca asupra unui cumul de relații sociale este recunoscută unanim.

În același timp, prin determinarea obiectului general nu este epuizat conținutul acestei probleme. Specificul oricărei infracțiuni este determinat, în primul rând, de conținutul obiectului generic, în special al obiectului nemijlocit. În teoria dreptului penal, drept obiect generic al denunțării false și al declarației mincinoase este recunoscută activitatea corectă, bazată pe legea a organelor justiției, în vederea realizării sarcinilor urmărite.

În literatura științifică de mai demult era expusă opinia precum că obiectul infracțiunilor contra justiției se referă doar la realizarea actului de justiție de către instanța de judecată. De exemplu, savanta T. N. Dobrovolskaia menționa că „obiectul generic al infracțiunilor contra justiției îl constituie atentarea la efectuarea corectă a actului de justiție de către instanța de judecată” [3].

Savantul I. S. Vlasov determină obiectul infracțiunilor contra justiției ca fiind „realizarea actului de justiție în strictă conformitate cu ordinea, scopurile și sarcinile stabilite de lege” [4].

Acești autori, însă, limitează

noțiunea de justiție doar la activitatea instanțelor de judecată, lucrul altor organe implicate în crearea condițiilor necesare realizării sarcinilor acesteia rămânând astfel în afara sferei noțiunii de justiție [5]. În realitate, pentru ca actul de justiție să triumfe, este necesară, în primul rând, descoperirea infracțiunii, cercetarea calitativă a tuturor circumstanțelor cauzei, apoi tragerea vinovatului la răspundere penală și transmiterea în judecată a probelor adecvate. Darea unei sentințe fundamentate și legale depinde, într-o mare măsură, de plenitudinea și minuțiozitatea urmăririi penale desfășurate. Anume din acest considerent este absolut corectă opinia conform căreia „faptele ce împiedică efectuarea obiectivă a urmăririi penale, împiedică prin aceasta și efectuarea corectă și adecvată a actului de justiție” [6].

În așa fel, efectuarea actului de justiție nu se limitează doar la activitatea instanțelor de judecată în vederea examinării și soluționării cauzelor penale. Ea începe cu mult înainte de acest moment, odată cu inițierea actului de urmărire penală. Realizarea sarcinilor justiției continuă și după pronunțarea sentinței sau a hotărârii, când acestea devin definitive și executabile. În legătură cu acest aspect, nu putem fi de acord cu opinia savantului I. S. Vlasov, care menționează că „activitatea de realizare a sarcinilor justiției continuă doar

după darea, pronunțarea unei sentințe de condamnare pe dosar” [7]. Limitarea noțiunii justiției doar la cazurile de pronunțare a sentințelor de condamnare ar însemna, în realitate, îngrădirea activității organelor de justiție și contravenirea prevederilor legii procesual-penale, conform căreia nu numai sentințele de condamnare, dar și cele de încetare a procesului penal, precum și cele de achitare pot fi supuse atacului. Acest fapt ne oferă posibilitatea de a menționa că actul de justiție se realizează și după darea sentinței de achitare. Din acest considerent, este corectă poziția legislatorului care include la categoria infracțiunilor contra justiției faptele social-periculoase care atentează nu numai la activitatea normală a instanțelor de judecată, dar și la activitatea altor organe implicate în realizarea actului de justiție.

Clarificarea noțiunii de justiție din punct de vedere al dreptului penal ne permite să elucidăm corect chestiunea cu privire la obiectul generic al denunțării false și al declarației mincinoase.

Declarațiile martorilor, ale părților vătămate constituie un mijloc important în vederea stabilirii adevărului obiectiv în cauzele penale și cele civile. Legea procesual-penală și cea procesual-civilă conțin norme speciale care protejează organele de drept de pericolul emanat de declarațiile mincinoase [8]. Articolul 105 alin. 6 obligă organul

de urmărire penală și instanța de judecată să preîntâmpine martorul asupra răspunderii pe care o poartă pentru declarațiile mincinoase. Aceeași regulă este stabilită și în privința audierii părții vătămate.

Declarația mincinoasă a martorului sau a părții vătămate este capabilă să afecteze activitatea normală a organelor de justiție. Periculozitatea socială a acestor fapte este determinată de faptul că ele sînt capabile să ducă organele de drept și judiciare pe o cale incorectă. Anume în rezultatul declarațiilor false sînt posibile situațiile de eliberare de răspundere penală a persoanelor vinovate, aplicarea nefundamentată a unei pedepse mai blînde și condamnarea persoanelor care nu au nicio vină.

Declarația mincinoasă a martorului sau a părții vătămate atentează nemijlocit la activitatea normală și corectă a instanței de judecată și a organelor de urmărire penală, orientată spre realizarea sarcinilor justiției. Din acest considerent, obiectul generic al componentelor de infracțiune examinate îl constituie activitatea corectă a organelor de justiție.

În ceea ce ține de obiectul nemijlocit al componentelor examinate, el este determinat în funcție de relațiile sociale concrete, care sînt afectate în rezultatul declarațiilor mincinoase sau al denunțării false. Altfel spus, obiectul nemijlocit poate fi activitatea referitoare la realizarea sarcinilor justiției

a acelui organ, funcțiile căruia au fost afectate prin intermediul declarației mincinoase sau a denunțării false. Denunțarea falsă cel mai frecvent atentează asupra intereselor organelor de urmărire penală și numai în anumite situații poate fi însoțită de afectarea activității corecte a instanței de judecată. Declarația mincinoasă, în măsură egală, atentează atât la interesele organelor de urmărire penală, cât și asupra activității instanțelor de judecată.

Componenta denunțării false este construită în așa fel încât pentru răspunderea penală în baza acestui articol nu este destul de a stabili doar faptul denunțării false cu referire la însuși faptul infracțiunii, fiind necesară și indicarea în denunț la o anumită persoană concretă ca fiind potențialul subiect al infracțiunii.

Studierea materialelor practice cu referire la declarațiile mincinoase ne vorbește despre faptul că declarația mincinoasă este un fapt rar întâlnit. De cele mai multe ori, declarațiile mincinoase sînt oferite cu scopul de a achita persoana vinovată sau de reduce gradul de vinovăție a acesteia sau pedeapsa care urmează a-i fi aplicată.

Oricum, pericolozitatea socială a denunțului fals, ca și a declarației mincinoase, constă în faptul că

ele atentează la activitatea normală a organelor justiției în vederea stabilirii adevărului obiectiv în cauzele penale.

Chestiunea examinată nu are o importanță doar pur teoretică, dar și una practică nemijlocită. În special, în funcție de obiectul care este protejat de către legislator prin instituirea normelor de drept penal, este materializat sistemul plasării componentei de infracțiune concrete într-un capitol sau altul al Părții speciale a Codului penal. Aceasta, la rîndul său, ajută nu numai la clarificarea esenței și sensului unei anumite norme de drept penal, dar contribuie și la determinarea corectă a gradului de pericolozitate socială a infracțiunii, la orientarea practicii de reprimare a faptelor social-periculoase.

Referințe bibliografice

1. Голубов И. И., Гулый А. А., Кужиков В. Н. *Уголовная ответственность за преступления против правосудия*. Учебно-практическое пособие. Москва-Воронеж, 2011, с. 3.
2. Хабибуллин М. Х. *Ответственность за заведомо ложный донос и заведомо ложное показание по советскому уголовному праву*. Издательство Казанского Университета, 1975, с. 5.
3. Добровольская Т. Н. *Ученые записки ВИЮН*. Выпуск 16. Москва, 1973, с. 148.

4. Власов И. С. *Об объекте преступлений против правосудия*. Ученые записки Всесоюзного Научно-исследовательского института советского законодательства. Выпуск 1/18. Москва, 1974, с. 96.

5. Тяжкова И.М. *Ответственность за преступления против правосудия*. Москва: Юридическая Литература, 1978, с. 25.

6. Черных И. М. *Преступления против правосудия*. Автореферат канд. дис., Москва, 1972, с. 8.

7. Власов И. С. *Преступления против социалистического правосудия*. Автореферат канд. дис., Москва, 1974, с. 7.

8. Despre conținutul și importanța declarațiilor martorilor în procesul penal a se vedea: Doltu Ioan, Draghici Vasile, Negip Mariana. *Martorul în procesul penal*. București: Ed. Lumina Lex, 2004; Miheș Cristian. *Criminalistica. Ascultarea martorului*. București: Ed. Lumina Lex, 2008.